

zaaknummer 2011T309(2)

7 juli 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort.

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden op [datum] lid van de Congregatie van de Priesters van
het Heilig Hart van Jezus.
juridisch adviseur: mr. J.P.H. Timmermans, advocaat te Beek.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 februari 2014. Op 8 april 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, namens de overste van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Op 30 september 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden.

Op 3 oktober 2014 heeft de griffie van de Klachtencommissie, in de zaak bekend onder nummer 2012T740(4), een mail ontvangen waaruit bleek, dat aangeklaagde nog in leven zou zijn. Op 14 oktober 2014 heeft de griffie van de Klachtencommissie een uittreksel uit de GBA ontvangen, waaruit bleek dat aangeklaagde nog in leven is.

Vervolgens is aan aangeklaagde bij brief van 3 november 2014 het klaagschrift toegestuurd.

Op 24 december 2014 is bij de griffie een verweerschrift namens aangeklaagde ingekomen van mr. J.P.H. Timmermans, advocaat te Beek.

Op 25 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn partner, mevrouw [naam] en zijn juridisch adviseur, mr. Hebly, voornoemd.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn partner, mevrouw [naam] en zijn juridisch adviseur, mr. Hebly, voornoemd. Namens aangeklaagde is verschenen mr. Timmermans, voornoemd.

Na beraadslaging in raadkamer is gebleken dat er bij de Klachtencommissie nog vragen onbeantwoord zijn gebleven. Op 26 maart 2015 zijn er naar mr. Baetens, mr. Hebly, mr. De Witte en mr. Timmermans brieven gestuurd hetzij met een verzoek tot het verschaffen van met name genoemde inlichtingen, hetzij om hen op de hoogte te stellen van de vragen die nog onderwerp van onderzoek zijn. Naar aanleiding van deze brieven zijn de volgende stukken binnengekomen:

- op 30 maart 2015 heeft mr. Hebly per mail de verklaring van pater [naam] d.d. [datum], zoals afgelegd in een civiel getuigenverhoor bij de Rechtbank [arrondissement], ingestuurd;
- op 31 maart 2015 is de brief van aangeklaagde d.d. 30 maart 2015 door de griffie ontvangen;
- op 31 maart 2015 heeft mr. Timmermans een uitgebreide mail aan de griffie van de Klachtencommissie doen toekomen, met in de bijlage een uittreksel uit de GBA van de gemeente [plaats];
- op 2 april 2015 heeft mr. Timmermans op verzoek van het Meldpunt een uittreksel uit de GBA ingestuurd, waarin ook de adresgegevens van vóór 1970 zijn vermeld;
- op 14 april 2015 is bij de griffie een brief van mr. Baetens, d.d. 10 april 2015, binnengekomen;

In de brief van aangeklaagde d.d. 30 maart jl. geeft deze te kennen dat hij bereid is door de Klachtencommissie gehoord te worden. Hoewel aangeklaagde in geen van de hem betreffende zaken in persoon is verschenen en daarvoor geen reden had aangevoerd, is mr. Timmermans op 20 april jl. verzocht een afspraak met aangeklaagde te maken teneinde aangeklaagde in de gelegenheid te stellen zijn kant van het verhaal te belichten.

Op 30 april jl. heeft mr. Timmermans laten weten dat aangeklaagde wegens omstandigheden op zijn vroegst over enkele maanden gehoord zou kunnen worden.

De Klachtencommissie acht zich voldoende voorgelicht omtrent de feiten. Zij wilde aangeklaagde graag de kans geven op wederhoor in persoon, ondanks het feit dat hij bij eerdere gelegenheid niet is verschenen. Een uitstel van enkele maanden en daarbij behorende aanhoudende onzekerheid voor klager wegen echter niet op tegen de mogelijkheid voor aangeklaagde om in persoon zijn verhaal te doen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is direct na zijn geboorte uit huis geplaatst. Klager kwam eerst bij een zustercongregatie in [plaats]. Vanaf ongeveer 1951 werd klager overgeplaatst naar [instelling] te [plaats]. Klager is hier tot augustus 1964 gebleven.

Toen klager in groep 6 van [instelling] kwam, was aangeklaagde zijn groepsleider. Klager was toen ongeveer 12/13 jaar oud.

Het ging vrijwel direct mis tussen klager en aangeklaagde. Klager werd voortdurend door aangeklaagde gekleineerd en getreiterd. Klager werd veelvuldig door aangeklaagde geslagen en zwaar mishandeld (tot bewusteloosheid aan toe). Klager herinnert zich aangeklaagde als een zeer sadistische man. Om een voorbeeld te geven laat klager weten, dat hij goed piano kon spelen. Klager moest hiermee stoppen van aangeklaagde. Hij moest klarinet leren spelen. Om dit instrument te beheersen moest klager van aangeklaagde tot bloedens toe blijven oefenen.

Iedere zaterdag werd er op [instelling] gedoucht door de jongens. Aangeklaagde liep dan over de richel boven de douches om toezicht te houden. Hij had altijd zijn hand in zijn zak. Het

leek alsof hij zichzelf aan het aftrekken was. Op een gegeven moment moest klager met aangeklaagde mee naar boven naar de slaapzaal, omdat hij zich niet goed gewassen zou hebben. De slaapzaal bevond zich op de eerste verdieping van de refter. Aangeklaagde zei dat klager zich moest uitkleden. Vervolgens werd klager met zijn hoofd en bovenlichaam in een hoge wasbak met ijskoud water geduwd, omdat aangeklaagde vond dat klager zich niet goed had gewassen. Daarna werd klager gedwongen om aangeklaagde oraal te bevredigen. Aangeklaagde kwam klaar in de mond van klager.

Niet lang daarna werd klager 's nachts door aangeklaagde uit bed gehaald en meegenomen naar de kamer van aangeklaagde. Aangeklaagde zei tegen klager dat hij iets ging doen wat misschien ook pijn zou doen, maar dat het mee zou vallen als klager zich zoveel mogelijk probeerde te ontspannen. Klager moest zijn pyjama en onderbroek uitdoen en werd vervolgens door aangeklaagde over een stoel gelegd. Terwijl klager hier lag, werd hij door aangeklaagde verkracht. Ook de drie daarop volgende avonden werd klager op dezelfde wijze door aangeklaagde op brute wijze anaal verkracht. Hierna hield het seksueel misbruik op. Het fysieke geweld werd echter steeds erger.

Nadat klager van [instelling] was vertrokken heeft hij nog contact gehad met pater [naam]. Van pater [naam] heeft klager begrepen dat aangeklaagde wegens het plegen van seksueel misbruik is weggestuurd van [instelling].

Klager begrijpt niet dat de heer [naam] in zijn klacht niet heeft aangegeven, dat hij ook door aangeklaagde anaal verkracht is. Klager en de heer [naam] waren goed bevriend tijdens hun tijd op [instelling]. Klager heeft in 1986 tijdens een reünie gesproken met de heer [naam]. Deze heeft hem toen verteld, dat hij ook verkracht is door aangeklaagde.

Klager woont in [plaats]. Hij heeft een klik met broeder [naam]. Broeder [naam] komt regelmatig langs voor een kop koffie en een gesprek. Ook broeder [naam] heeft aangegeven, dat hij weet dat aangeklaagde weg moest van [instelling]. Broeder [naam] heeft aangeklaagde na zijn vertrek van [instelling] opgevolgd.

Klager hecht eraan te vermelden dat hij reeds in 1986 met het verhaal jegens aangeklaagde naar buiten is gekomen. Later in 1996 heeft klager ook de naam van aangeklaagde genoemd. Ook was klager de eerste die bij de Commissie Deetman de naam van aangeklaagde in verband heeft gebracht met seksueel misbruik in [instelling].

Klager noemt aangeklaagde een 'schijtluis', omdat hij niet naar de zitting is gekomen om zijn verhaal te vertellen. Klager vindt dat aangeklaagde in de zittingszaal had behoren te zitten.

2.2. Als gevolg van het misbruik heeft klager een aambeï opgelopen waar hij tot op de dag van vandaag last van heeft. Voorts heeft klager een groot aantal relaties gehad, maar deze zijn allen stukgelopen, omdat niemand echt dichtbij hem kon komen en al helemaal niet op seksueel gebied.

Klager wilde nooit over zijn internaattijd praten, totdat hij zijn huidige partner ontmoette. Voorts kon klager geen enkel gezag boven zich dulden. Hierdoor kwam hij veelvuldig in de problemen en had hij bijna nooit werk en was hij lange tijd afhankelijk van een uitkering. Door zijn verblijf in het internaat is zijn zelfvertrouwen ondermijnd.

Voorts is klager niet in staat, buiten zijn huidige partner, om langdurige sociale contacten op te bouwen. Hierdoor voelt hij zich vaak eenzaam en valt hij regelmatig terug in langdurige depressies. Tengevolge van deze depressies is klager niet bereikbaar voor anderen.

2.3. Klager hoopt door het indienen van deze klacht erkenning en genoegdoening te krijgen voor hetgeen hem is aangedaan. Klager hoopt het misbruik daardoor achter zich te kunnen laten.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Namens aangeklaagde voert mr. Timmermans aan dat de feiten en beschuldigingen onwaar, onjuist en volstrekt onterecht zijn. Aangeklaagde stelt dat hij van 1960-1962 gewerkt heeft in [instelling]. Aangeklaagde verrichtte eerst werkzaamheden als koster, daarna als groepsleider van groep 6.

Aangeklaagde heeft klager of andere leerlingen nimmer gekleineerd, getreiterd, geslagen of anderszins mishandeld. Voorts ontkent aangeklaagde de persoon te zijn geweest die klager beschrijft en de handelingen te hebben verricht die klager noemt. Hij heeft klager nimmer misbruikt of fysiek geweld aangedaan.

Aangeklaagde heeft respect voor het streven naar erkenning en genoegdoening van klager en andere slachtoffers van misbruik in de RKK. Aangeklaagde zelf heeft evenwel niets met het misbruik van doen en werpt alle andersluidende beschuldigingen verre van zich.

In zijn brief van 30 maart jl. bevestigt aangeklaagde echter dat de aanleiding van zijn vertrek van [instelling] was gelegen in seksueel misbruik van een leerling.

Namens de Congregatie heeft mr. Baetens, in zijn inhoudelijke reactie d.d. 8 april 2014, naar voren gebracht dat er in de archieven geen enkele aanwijzing te vinden is voor wangedrag, laat staan seksueel misbruik, door aangeklaagde. Wel is opvallend dat aangeklaagde binnen twee jaar na aanvang van het groepsleiderschap gedurende het schooljaar werd overgeplaatst. Dat was nadrukkelijk geen gebruikelijke gang van zaken, maar naar de reden van de overplaatsing kan men slechts gissen.

Er zijn echter meerdere klachten bekend tegen aangeklaagde, waardoor duidelijk is geworden dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van jongens. Niet in alle klachten wordt echter gesproken over orale en anale verkrachting.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door dit lange tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager aangeklaagde éénmaal oraal heeft moeten bevredigen en dat aangeklaagde klager viermaal anaal heeft verkracht tijdens zijn verblijf op [instelling]. Dit vond plaats in 1958/1959.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Klager heeft aangegeven, dat hij een boek heeft geschreven over zijn leven op [instelling]. Dit boek is geschreven in 1985 en herschreven in 1996, derhalve ver voor het moment dat het seksueel

misbruik binnen de katholieke kerk breed werd uitgemeten in de media. In dit boek heeft hij reeds de naam van aangeklaagde genoemd. Het verweer van aangeklaagde dat hij wordt aangewezen als pleger van seksueel misbruik, omdat zijn naam rondzingt op internetfora snijdt in de onderhavige klacht dan ook geen hout.

Daarnaast zijn er reeds twee klachten, bekend onder nummers 2011T550 en 2012T670, gegrond verklaard door de Klachtencommissie. De Klachtencommissie realiseert zich dat het in deze zaken om 'lichtere' vergrijpen gaat. Klager heeft ter zitting verklaard dat de heer [naam] tegen hem heeft gezegd dat hij ook anaal is verkracht door aangeklaagde. Het is de Klachtencommissie bekend dat klagers vanwege hun gêne en schuldgevoelens waaronder zij al jaren gebukt gaan, bij het indienen van hun klacht vaak nog niet de volledige omvang van het seksueel misbruik bespreekbaar durven te maken.

Voorts beschikt de Klachtencommissie over de verklaring van pater [naam]. Uit deze verklaring blijkt dat hij op de hoogte was van het feit, dat aangeklaagde moest vertrekken van [instelling] in verband met seksueel misbruik. Tenslotte geeft mr. Timmermans in zijn mail d.d. 31 maart jl. toe dat aangeklaagde wel degelijk in 1962 is weggestuurd van [instelling] wegens verregaande seksuele handelingen met twee minderjarige jongens.

Daarnaast wil de Klachtencommissie nog opmerken dat de opstelling van aangeklaagde in deze procedure niet bijdraagt aan de geloofwaardigheid van zijn ontkenningen.

Aangeklaagde heeft de periode waarin hij werkzaam zou zijn geweest in [instelling] zo gekozen, dat hij het misbruik niet gepleegd zou kunnen hebben. Toen de Klachtencommissie een uittreksel uit de GBA verzocht, werd in eerste instantie een uittreksel verstrekt waarin de betreffende periode niet was opgenomen. Er werd de Klachtencommissie verzekerd dat gegevens van vóór 1970 niet meer te achterhalen zijn. Op nadrukkelijk verzoek van het Meldpunt werd nogmaals navraag gedaan en bleek het toch mogelijk om een uitgebreid historisch adresoverzicht te krijgen. Hieruit bleek dat aangeklaagde, zoals door klager gesteld, ten tijde van het beweerde seksueel misbruik wel op [instelling] werkzaam was.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 7 juli 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.